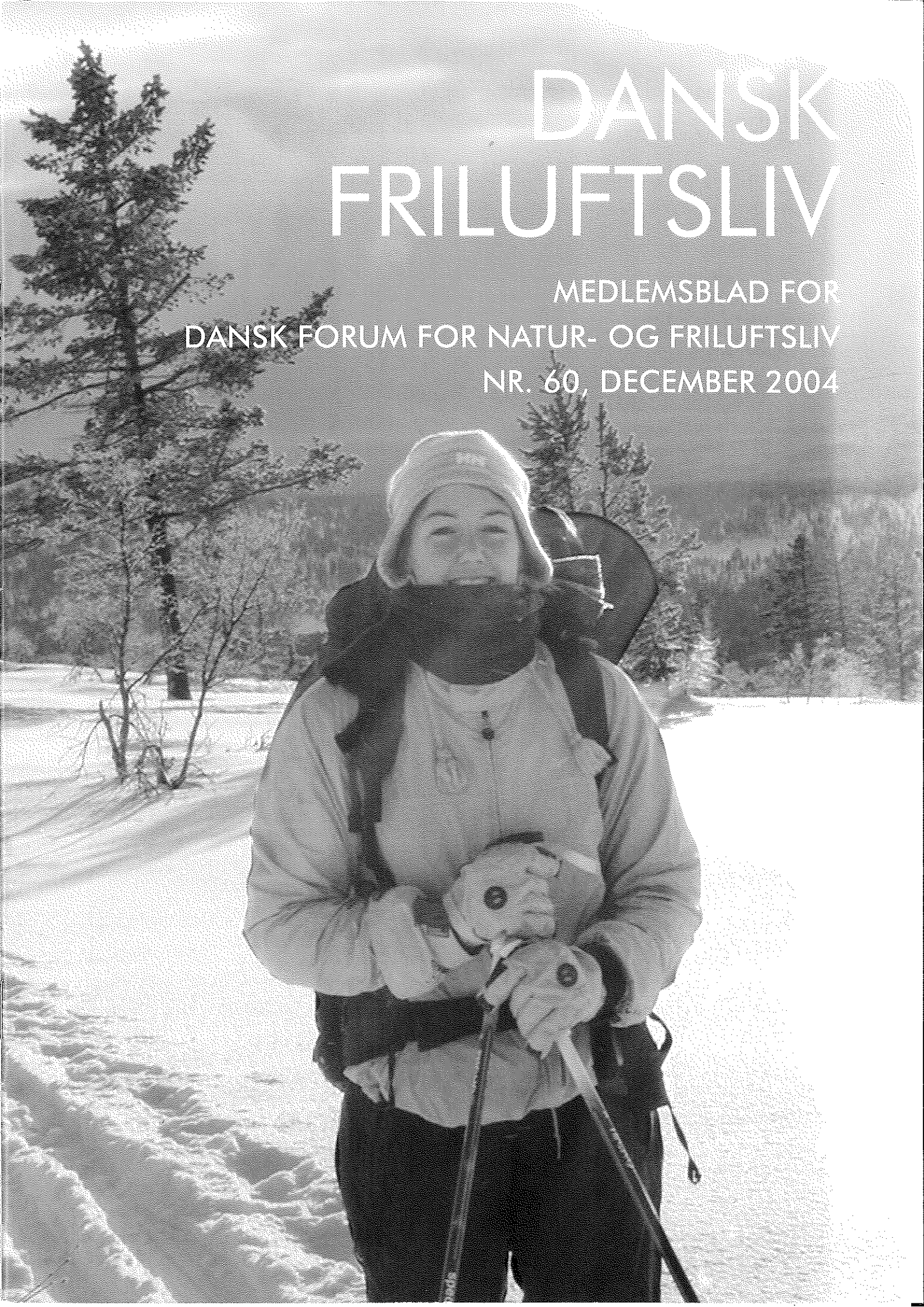

DANSK FRILUFTSLIV

MEDLEMSBLAD FOR
DANSK FORUM FOR NATUR- OG FRILUFTSLIV
NR. 60, DECEMBER 2004

DANSK FORUM FOR NATUR- OG FRILUFTSLIV

www.danskfriluftsliv.dk

Formand: Johnnie Bøtke Laursen
tlf. 86 67 65 64
johnnie@b-laursen.dk

Kasserer: Erik Jegsen
tlf. 64 72 26 73
jegsen@privat.dk

Sekretær: Ole Larsen
tlf. 56 76 12 08
o_larsen@hotmail.com

Peter Bentsen
tlf. 35 35 45 86
PBentsen@ifi.ku.dk

Mads Brodersen
tlf. 64 48 15 85
mcbrodersen@mail.dk

Carsten Damsgaard
tlf. 74 68 11 34
cdamsgaard@privat.dk

1. suppleant: Flemming Mumm
tlf. 28 35 68 43
mumm@traeklatring.dk

2. suppleant: Louis Sørensen
tlf. 87 25 08 04
louis.cs@gmail.com

Redaktion:
Carsten Damsgaard (ansvarsh.)
Mads Brodersen
Terkel Berg-Sørensen
Louis Sørensen

Annoncer:
Louis Sørensen
tlf. 87 25 08 04
louis.cs@gmail.com

Grafisk tilrettelægning:
Kristian Dueholm Jessen
tlf. 75 87 61 05
dueholm@gmail.com

Friluftsbogklubben:
bogklub@danskfriluftsliv.dk

Forsidefoto: Peter Bentsen

ISSN 0909 – 0614

I n d h o l d

- 3 Formanden har ordet
- 4 At gøre det svære med et smil
- 7 Friluftsliv på den fede måde
- 9 Familien i naturen året rundt
- 12 Friluftsliv og personlig udvikling
- 16 Er »vandreren« alene
- 18 Friluftsbogklubben
- 19 Boglisten

F o r e n i n g e n s f o r m å l

Foreningens formål er at skabe, udbygge og vedligeholde kontakt imellem personer, der arbejder med vejledning og undervisning i natur- og friluftsliv.

Foreningen skal arbejde for at styrke danske naturoplysnings- og friluftslivstraditioner i samarbejde med vore nordiske nabolande med det formål at skabe harmoni mellem menneske og natur såvel som mellem mennesker.

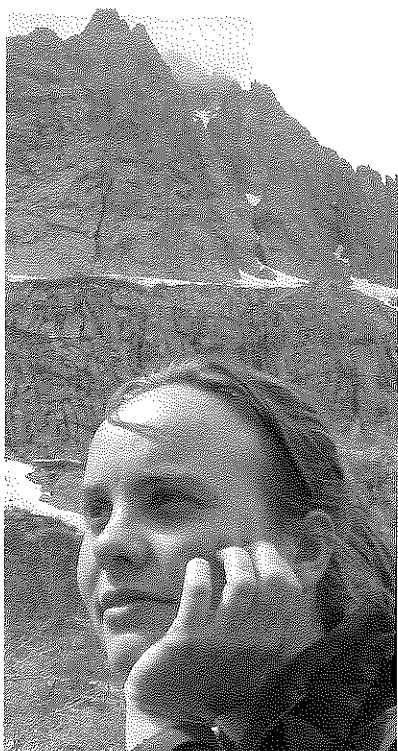
Dansk Friluftsliv udgives af Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv og udkommer fire gange årligt:

nr. 61	mar.	2005	deadline	1. feb.
nr. 62	juni	2005	deadline	1. maj
nr. 63	okt.	2005	deadline	1. sept.
nr. 64	dec.	2005	deadline	1. nov.

Annoncering koster:

hel side	1000 kr. ekskl. moms
halv side	650 kr. ekskl. moms
kvart side	400 kr. ekskl. moms

FORMANDEN HAR ORDET

Af Johnnie Botker Laursen

Her hen mod jul og årsskiftet er det nok værd lige at skue lidt længere, end vi ofte gør – vi er selvfølgelig nødt til at være optaget i vores hverdag af at praktisere friluftsliv og ikke mindst få andre til at opleve den samme glæde, som vi selv føler.

Men hvorfor er det nu lige, at det er så godt. Her er i kort form nogle af de gode begrundelser for at anvende friluftslivet i skolesammenhænge – ikke mindst på de frie skoler, hvor det er muligt at arbejde med sammenhænge i stedet for den opsplitning i fag som hører folkeskoler og gymnasiale skoler til.

I friluftsliv er der muligheder for, i en meningsfuld sammenhæng, at beskæftige sig med landets natur og kultur, myter og traditioner. Det være sig både i det vi ser undervejs og i skil-

dringer gennem litteratur og kunst serveret i en stille stund på turen.

I friluftslivet kan hele processer opleves – både i valg af ture med tilhørende planlægning og evaluering og udført i praksis og igennem muligheden for at bruge håndværk – selv finde materialer, udforme og tilvirke og derefter bruge redskaber som knive, tøj og overnatningsudstyr.

Fysisk, psykisk og socialt bliver deltagerne bevidstgjort om egne og andres stærke og svage sider.

Hvem sætter humøret op, hvem hugger brænde, og hvem deler søde sager med andre! Ingen kan gemme sig over flere dage, heller ikke Karl Smart.

Friluftsliv er ikke bundet af snævre faglige grænser – her hører færdigheder i at manøvrere en kajak hjemme sammen med evnen til at fortælle et godt eventyr. Her kan viden om kornsorter blandes med evnen til at håndtere en økse. Ved bålet sent om aftenen er både elever og lærere langt fra familie og hjem – påvirket af de samme oplevelser. Her er det lettere at være fælles om samtaler og følelser – ofte stemt af store naturoplevelser. Her er mennesket stadig den lille – vi bestemmer ikke hvilke vejrforhold vi møder derude.

De samfundsmæssige perspektiver er, at når først eleverne lærer at holde af naturen og trives ude, vil de også være mere

opmærksomme på at beskytte miljø og natur. Og i bedste fald føle den samhørighed med natur og kultur som vi alle har brug for – hvem vil ikke gerne føle sig hjemme og have rod et sted. Friluftsliv er en hjælp på vejen.

Vi bruger sjældent store ord i dag, men en gang imellem kan det være rart at lade vores friluftsliv være klangbund for andet end pædagogiske overvejelser. En af dem der kunne finde ordene var Fridtjof Nansen og jeg vil slutte dette års Dansk Friluftsliv med at ønske medlemmerne en god jul og et godt nytår med Nansens ord hængende i en forhåbentlig frostklar luft:

»Ved betragtning af verdensrummet en stjerneklar nat kan en ung mand lære mere beskedenhed end ved et års studium i højere kundskaber; thi deraf kan han lære, hvilken betydningsløs del af universet vi og vor lille verden i virkeligheden er. Han skulle derfor fra sin tidligste ungdom lære at knæle ved evighedens fod og lytte til det grænseløse rums stilhed. Ingen lærdom er bedre til at løfte ham over dagens bekymringer. Det er en ypperlig opdragelse, egnet til at udvide sjælen og gøre mennesket større. Den stjernebesatte himmel er den mest trofaste ven i livet, når man først har lært den at kende. Altid er den der, altid giver den fred, altid minder den os om, at vor uro, vor tvivl og vore smerter er forbigående småting.«

Foto: Søren Gerdes

AT GØRE DET SVÆRE MED ET SMIL

Af Johnnie Botker Laursen

Det at være ude - at færdes i skov og på strand - er danskeres foretrukne måde at tilbringe deres fritid på. Der findes et væld af aktiviteter, som foregår i naturen. Friluftsrådet dækker en stor del - medlemsorganisationerne er en broget flok, og de aktiviteter, der foregår, spænder fra motorsport i naturen over adventure race og til fuglekig-geri. På trods af mangfoldigheden skulle der dog gerne i disse tider med stærk fokus på miljøet være stærk opbakning til, at naturbrug, naturbeskyttelse og naturoplevelse går hånd i hånd. Skov- og Naturstyrelsen lavede for nogle år siden en undersøgelse af danskernes brug af naturen som fritidsfænomen. En af konklusionerne er, at naturoplevelsen er hovedformålet.

Til gengæld har danske børn aldrig tilbragt så lidt tid ude med selvorganiseret leg i det fri, i ujævnt terræn med bevægelsesmæssige udfordringer og sansemæssige og motoriske oplevelser i form af vind og vejr. Vi har i løbet af den sidste generation fået et skift fra ude- til indekultur, fra selvstyret til voksenorganiseret aktivitet, fra meget daglig bevægelse til mange timers stillesiddende foran skærme. Noget som alt sammen er med til at gøre det meget vigtigt med en stor indsats for mere krop og mere fysisk udfoldelse ude.

Naturoplevelse og fysisk aktivitet er hovedhjørnestenene i det arbejde vi gør i Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv.

At være på tur til fods, på ski, i kano, kajak eller sejlbåd, til hest, men hvor hovedsigtet ikke er at komme frem så hurtigt som muligt, men med så store naturoplevelser som muligt.

HVAD ER FRILUFTSLIV?

I Danmark - såvel som i Norge og Sverige - har vi i mange år prøvet at definere præcist hvad ordet friluftsliv dækker over. Der er lavet mange gode bud, som er gode udgangspunkter, når vi indforståede diskuterer, og jeg skal også nok her komme med et bud - men hånden på hjertet, i folkemunde dækker ordet friluftsliv en meget bred vifte. Og mange af disse aktiviteter kan have lige så store værdier som dem vi i Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv gerne vil arbejde med og fremme.

Men måske netop fordi der også er kommet så mange moderne friluft aktiviteter, hvor bevægelsen, konkurrencen og den fysiske udfordring er i højsædet er det vigtigt at bibeholde arbejdet med friluftsliv i den form som er klassisk - med turbegrebet, det sporløse og enkle, med naturen i centrum og plads til ro og fordybelse.

Hvis jeg skal give et bud på en definition af, hvad ordet friluftsliv betyder for mig, hælder jeg mest til Ib Dahls måde at udtrykke det på. Han siger: Friluftsliv er et liv ude i samhørighed med landet og naturen. Udøveren af friluftsliv bestræber sig på at have evnen til at leve ude og med enkle midler være

tør, varm, mæt, udhvilet, godt tilpas og åben for indtryk.

For mig er det en enkel og forståelig måde at sige det på. Det gælder ikke om at placere deltagerne i ubehagelige situationer i mørke skove, utilstrækkeligt klædt på og med dårlige naturoplevelser til følge, som nogle former for overlevelsesture ønsker at »styrke« deltagerne igennem. Vi vil gennem gode naturoplevelser give et fundament for at holde af at være ude. Det udelukker så ikke, at når man har færdighederne kan man udfordre sig selv i pressede situationer, på længere ture og i sværere terræn og dårligere vejrforhold.

FRILUFTSTRADITIONER I ET DANSK OG NORDISK PERSPEKTIV

Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv har eksisteret i mere end 17 år. Foreningens mål er at skabe, udbygge og vedligeholde kontakt mellem personer, der arbejder med undervisning og vejledning i natur og friluftsliv. Foreningen skal arbejde for at styrke danske naturoplysnings- og friluftslivstraditioner i samarbejde med vore nordiske nabolande, med det formål at skabe harmoni mellem mennesker og natur, såvel som mellem mennesker.

Hvad er det så for naturoplysnings- og friluftslivstraditioner? Jeg vil prøve i det følgende at ridse centrale kendetegn og værdier op. Af hensyn til omfanget er det i stikordsform.

Overskudsliv: Friluftslivet er et overskudsliv. Det opstod først, da vi flyttede væk fra naturen og ind i byerne. Det kan ikke forstås uden kendskab til industrialisering og konsekvenserne af overskud af tid og penge (og måske nødvendigheden af at genopbygge arbejdskraft). Naturlivet har rødder i ældre traditioner, hvor brug af naturen i form af jagt, fiskeri og bærsamling er essentielt.

Allemandsret: Javel, mest udpræget i Norge og Sverige, men i vores egen afskygning med delvis adgang til også private skove og marker en vigtig forudsætning. Her er det spændende at se på forskelle mellem central-europæiske og nordiske retstraditioner.

Naturvenlig færdsel: Vi må færdes så sporløst som muligt for ikke at forringe mulighederne for naturoplevelser i så fri natur som muligt og for at beskytte dyr og planter. Vi må færdes med så lidt social støj som muligt og have kendskab til dyr og planter, som vi møder.

Naturoplevelser: Det der skiller friluftslivet fra så mange andre gode aktiviteter ude er netop at hovedsigtemålet er gode naturoplevelser - det vi sanser, hører, ser, lugter, smager og mærker.

Enkelt udstyr: At prøve at medbringe så få ting som muligt i modsætning til det moderne ting-liv, og at kunne klare sig med simple midler (det her er svært i disse tider, hvor der produceres så meget velfungerende og indimellem også overflødigt friluftsgrej).

Heterogene grupper: Et grimt ord, men meningen er god nok. Det at deltagerne i friluftslivet og på turene er forskellige - køn, alder, forudsætninger - og kan tage af sted sammen er vigtigt. Vi lever ofte nok i opsplittede sammenhænge - tænk bare på idrættens måde at inddеле mennesker på. Der er store pædagogiske perspektiver i at folk kan lære af hinanden.

Samhørighed med kultur og natur: At føle sig hjemme i den natur, man er omgivet af, er også at kende den og vedkende sig den. Mange bliver fremmedgjorte - vi bor i byer og flytter mange gange i løbet af et liv. Vi er bange for at bruge store ord, men det er stadig muligt at føle et sug i maven, når man står på en bavianhøj og talen går på alle de generationer, som har dyrket landet og levet her før en selv!

Noget er større end en selv: I byerne mærker vi mest menneskenes kræfter - vi lukker naturen ude og tror, vi kan alt selv. Når man færdes meget ude i naturen får man lettere følelsen af, at der er noget, der er større end en selv. Det er ikke kun op til dig selv at skabe et liv, et livsgrundlag og en livsforståelse - her er der værdier som mennesket altid har dyrket og kræfter, der er stærkere end os. (Gik alle konger frem på rad i deres magt og væld, de magtede ej det mindste blad at sætte på en nælde (Brorson)). Rent praktisk lægger situationen omkring bålet mere op til samtaler om tro og følelser end halvcirklen omkring fjernsynet.

Fortælling og sang: Som ovenfor beskrevet er cirklen om bålet et

godt sted til fortælling og sang - om følelser og oplevelser af, hvorfor vi er til. Nordisk mytologi er skabt til det og siger stadig moderne mennesker noget. Men bare det, at vi stadig prøver at kunne underholde os selv - uden fjernsyn og computere, og måske endda uden bøger - at kunne noget udenad - at have noget på hjerte.

Overlevelsesteknikker: I sidste halvdel af det forrige århundrede var brugen af mange traditionelle redskaber og måder at færdes på ved at gå i glemmebogen. Det er mellem andre faktorer også friluftslivets forfald, at dette ikke er sket. At tænde et bål, at flette med pil, at sejle en smakkejolle er praktiske bidrag til kulturhistorien, men også en måde at klare sig på, hvis vores ellers så sikre verden en dag skifter karakter (eller strømmen forsvinder i en uge).

Vejledning: Vi arbejder med en speciel form for pædagogik, friluftslivsvejledning. Den har som mål, at deltagerne ansvarliggøres så meget som muligt i forhold til situationen, at vække nysgerrighed og videbegær og at lære deltagerne at kunne klare sig selv. Vi bruger også instruktion og guidning i mange situationer, men målet er, når tidsforløbene er lange nok, at bruge vejledningsmetoden, også kaldet bedstefarmetoden.

Tur efter evne: Målet er gode naturoplevelser, så gruppens forudsætninger skal være større og med god margen til de krav, som turen kræver. Det lyder let, men kræver erfaring og selverkendelse af vejlederen.

Eventyret: Vi må ikke glemme at sammen med turen hører også legen og drømmen. En tur til dammen på den anden side af vejen, kan være turen til Nilens kilder. En langrendstur kan have samme effekt som en tur over Sydpolen – vi drømmer og »leger« ekspeditionsfriluftsliv, vi er væk fra hverdagen.

At gøre det svære med et smil: At sikkerhed, naturoplevelse og uldtøj er vigtigt betyder ikke, at vi ikke stræber efter at gøre vanskelige ting. Det at mestre en havkajak i store bølger er i høj grad en del af friluftslivet, men vi stræber efter at have overskud i forhold til det vi laver, så vi kan gøre det svære med et smil.

Det var nogle bud på centrale begreber i den form for dansk og nordisk friluftsliv, som vi gerne vil arbejde for. Hvordan og hvorfor udvikles så disse begreber? Det er netop vores opgave at være med til at præge denne udvikling – først og fremmest gennem det daglige arbejde med friluftsliv og de små detaljer vi pusler med, hvordan forbedrer og udvikler vi vejledningen.

FRILUFTSLIV OG ADVENTURE - TO SIDER AF SAMME SAG?

Her på Gymnastik- og Idrætshøjskolen ved Viborg, hvor jeg til dagligt arbejder, holder vi fast i den friluftslivstradition, som også Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv har rødder i. Et sikkert og naturvenligt friluftsliv, hvor ro, fordybelse og mestring er værdier, vi gerne vil give videre.

Selv om denne tradition er trængt, ikke mindst når det gæl-

der om at finde nye og spragledede former at skaffe elever på, tror jeg på, at vi i stedet for at afvikle eller indvikle det klassiske friluftsliv skal udvikle det side om side med cross eller adventurebegrebet.

Vi fortsætter som sagt det gode arbejde med det klassiske friluftsliv på friluftslinien - uddannelsen af kompetente ledere til aktiviteter og ture - men forsøger os også med andre aktiviteter. Kajakområdet har fået nye vinkler, forskajak, polokajak, surf i store bølger, men også klatring på væg og i træer ændres og udvides. I samarbejde med idrætscross prøver vi at give mulighed for at de elever, der vil bruge deres færdigheder i konkurrence kan komme til det. Crosschallenge og adventure er nye ord på banen. Når deltagerne har de fornødne fysiske færdigheder, mestrer de anvendte transportformer, og naturen ikke lider overlast, er konkurrence en måde at afprøve friluftsfærdigheder i pressede situationer på.

Og for mig er det fuldt forståeligt når nogle af vores elever har lyst til at prøve deres færdigheder i pressede situationer. Skulle man kigge tilbage på Nansen er

der heller ikke tvivl om, at han prøvede sig selv i konkurrence og pressede situationer. Det giver kun en ekstra dimension til det arbejde vi laver – så længe vi ikke glemmer naturoplevelsen, roen, samarbejdet og mestringen.

Dette ligger helt i tråd med at jeg i indledningen nævnte behovet for ikke blot at fokusere på naturoplevelsen, men også på børn og unges motoriske udvikling, hvor naturen byder på så meget bevægelse og udfordring, som ikke eksisterer på et fladt halgulv eller en pædagogisk total sikret legeplads.

EN FÆLLES UDFORDRING

Afslutningsvis kan jeg nævne, at det er i rummet mellem behovet for at udvikle friluftslivets bevægelsesmæssige kvaliteter og behovet for stadig at give plads til naturoplevelse, ro og fordybelse, at jeg ser fremtidens udfordring. Det gælder for friluftslivets undervisere i skolesystemet, naturvejledningens ugler og ikke mindst for den nye generation af friluftslivsvejledere.

God arbejdslyst!

Foto: Søren Gerdes

FRILUFTSLIV PÅ DEN FEDE MÅDE

OM AT DRIVE FRILUFTSLIV MED OVERVÆGTIGE MENNESKER

Af Mathilde Vadele Juel Jensen, underviser i friluftsliv på Ubberup Højskole

I takt med mange højskolars jagt på flere elever gennem et mere spændende og udfordrende fagudbud ændres friluftslivs-fagets indhold ofte i retning af de mere adventure-prægede og adrenalinsøgende aktiviteter.

I det følgende får I en beretning fra en moderne højskole anno 2004, der langt hen ad vejen drives med traditionelle friluftslivsaktiviteter.

UBBERUP HØJSKOLE OG FRILUFTSLIV

Ubberup Højskole er en højskole i Nordvestsjælland, der har livsstilsændringer som fokus.

På højskolen introducerede vi sidste efterår friluftsliv som valgfag. Tidligere har der været fag, der inddrog naturen f.eks. »Den grønne linje« med blomsterbinding, naturkunst etc., men aldrig et decideret fag, der primært foregår i naturen. Derfor var det en stor tilfredsstillelse, da 19 ud af 72 elever i september meldte sig til at tage cyklerne ud i den danske natur som forsøgskaniner på faget.

Det oprindelige mål med undervisningen var, at eleverne skulle få en masse naturoplevelser, og

motion var lokkemidlet til at få dem med på faget. På mange måder var faget altså rehabiliterende for eleverne: At tage sig via fysiske aktiviteter i naturen. Et stykke henne i forløbet viste det sig dog, at motionen og det at tage sig ikke var så vigtigt for eleverne som selve oplevelserne i naturen.

FRILUFTSLIVSFAGETS INDHOLD

Friluftslivsfagets indhold er centreret omkring naturkendskab og naturbeskyttelse, basis-lejr-liv, kulturhistorie, kano og kniv-fremstilling. Vi bruger cyklerne til at komme rundt i nærområdet på: til å, sø, hav eller en primitiv lejrplads alt efter hvad formålet med dagen/turen er. Der er ikke behov for vilde, adrenalin-pumpende og grænseoverskridende aktiviteter, når en gruppe overvægtige mennesker skal på friluftslivstur. For mange er det en sand fornøjelse at gå en tur i skoven og samle blade og urter, kigge på fugle og høre lidt om områdets kulturhistorie. Som underviser på holdet er jeg selv blevet ganske overrasket over, at voksne mennesker stadig synes, at det er spændende at cykle på opdagelse i den danske natur, tænde bål, lave bivuak og tale lomme filosofisk ved lejr-bålet. At man ikke nødvendigvis behøver at rapple i et tyndt reb ned ad en 70 m høj silo, eller rafte i en svensk forår selv med livet som indsats for at mærke, at man lever. Der er stadig plads til det enkle friluftsliv med få midler.

FRILUFTSLIVSHOLDET OG UNDERVISNINGSDIFFERENTIERING

Spændvidden på eleverne på friluftslivsholdet på Ubberup Højskole er stor i flere betydninger. Aldersmæssigt spænder de fra 18 til 55-60 år. Der er en spændvidde vægtmæssigt på fra 70/80 kg op til 130-140 kg. Der er folk i god og dårlig form, mere eller mindre motiverede og med megen eller ingen uddannelse bag sig. Det stiller krav til de aktiviteter, der inddrages samt til de pædagogiske arbejdsformer, der anvendes. I en lang periode gik jeg og drømte om at bruge kajakken som et turreddskab, indtil jeg måtte indse, at det var utopi at få en 140 kg mand til at holde balancen i en kajak, endsige overhovedet at komme ned i den. Kanoen blev løsningen, og det fungerer rigtig godt. Vi holder os til det varmere og lave vand, samt enkle redningsøvelser. Selvom man flyder lettere ovenpå som overvægtig, så er der stadig 40-50 cm kant på kanoen, som man skal op over for at nå indenbords. De fleste lærer meget hurtigt at danne en god modvægt! Et par gange har jeg klatret med eleverne. Træklatring og dermed også klatring med reb har ikke været nogen udpræget succes. Tyngdepunktet på mange af eleverne er så højt, at de fleste trods brug af brystsele ligger vandret i luften på vej op. Det giver nogle ganske gode billeder til skolens hjemmeside, men der er som regel ingen, der har lyst til at prøve det igen. Derimod har jeg

et par enkelte gange klatret indendørs med større succes. Her har bundsikringen dog for alvor vist sin værdi!

På de fleste hold og i størstedelen af undervisningen, slipper jeg heldigt af sted med at være vejleder i traditionel forstand. Underviserrollen passer mit temperament og fungerer godt i forhold til eksempelvis at skulle undervise en gammel spejder med masser af friluftslivserfaring, der kunne have været min egen far.

PERSONLIG UDVIKLING, REHABILITERING ELLER BLOT ENKELT FRILUFTSLIV?

Nu kan man selvfølgelig diskutere det personligt udviklende og rehabiliterende overfor det enkle friluftsliv i den ovenstående måde at drive friluftslivsundervisning på. Det er ikke artiklens intention, men jeg vil dog tilføje, at for mig at se er det væsentligt, at jeg som underviser kan stå inde for den færdsel i, og holdning til, naturen, som friluftslivsundervisningen på højskolen indebærer.

Afslutningsvis vil jeg opfordre andre undervisere i friluftsliv, der har med overvægtige at gøre til at tage kontakt. Det kunne være spændende med lidt faglig sparring både på indholdsområdet og i mere praktiske forhold.

Mail: mathildejensen@tiscali.dk

Eksamensrettede og kompetencegivende

Friluftskurser

1-årig Friluftvejlederuddannelse

Institut for Idræts mål med uddannelsen er at uddanne velkvalificerede undervisere med et bredt erfaringsgrundlag og kunnen inden for dansk friluftstradition og friluftsliv. Mere end 2 måneder tilbringes i forskellige naturområder i Danmark – oplevet gennem bl.a. lejrlevet, vandring, cykel, kano, kajak, klatreaktiviteter og sejlsads under skiftende årstider. Teorien omfatter bl.a. friluftslivets pædagogik, vejlederrollen, oplevelsesanalyse, naturforvaltning, friluftspolitik, dansk friluftstradition og natursyn, sundhed, kost og ernæring, miljølære, fysiologi, livredning og udvidet førstehjælp. En mundtlig og en skriftlig eksamen afvikles i hvert semester samt en afsluttende eksamen i fordybelsesområdet i teori, praksis og undervisning.

Pris: kr. 33.500,- **Ansøgningsfrist: 1. marts 2005.**

Ansøgningsskema samt studiehåndbog rekvireres på e-mail: jberger@ifi.ku.dk eller telefon: 35 32 08 23.

Bekendtgørelse nr. 330 af 2. juni 1998 kan rekvireres i Undervisningsministeriet

Træklatring

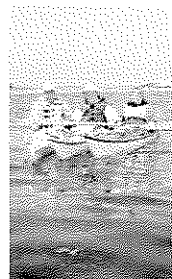
– formidling og lejrlev i skoven

120 timer. Gennem kurset bliver kursisten i stand til på betryggende og sikker vis at lede og igangsætte træklatre- og lejrlevsaktiviteter i de danske skove. Klatre- og sikkerhedsteknikker og sikkerhedskrav tilpasses med fokus på de tekniske og klatreetiske forhold, der gælder for træklatring. Træklatring sættes i relation til skoven som biotop.

Pris: kr. 14.850,- **Tilmeldingsfrist: 7. februar 2005.**

Kursus i havkajak

Et kursus hvor du opnår grundlæggende færdigheder, som er forudsætningen for at få glæde af sejlsads i havkajak. Der arbejdes med vandtilvænning, teknik/færdigheder, øvelser i makkerredning og selvredning herunder grønlændervending. Vi beskæftiger os endvidere med havkajakens pædagogiske og oplevelsesmæssige muligheder som en integreret del af emnerne rutevalg, lejrslagning, sikkerhed og lovgivning. Kurset afvikles i svømmehal samt i åbent vand. Kurset indeholder internat. Pris: kr. 5.450,- **Tilmeldingsfrist: 7. februar 2005.**

**Yderligere information på www.ifi.ku.dk
Tilmeldingsskema: jberger@ifi.ku.dk tlf.: 3532 0823**

Institut for Idræt, Københavns Universitet

Nørre Allé 51, 2200 København N

Tlf.: 3532 0829 Fax: 3532 0870 e-mail: IFI@ifi.ku.dk www.ifi.ku.dk

FAMILIEN I NATUREN ÅRET RUNDT

Af Lene Wiebe

Der ikke noget mere livsbekræftende end at se et par storsmilende drenge finde pinde i skoven, snitte dem til flitsbuer ved bålet, mens gryden med aftensmad simrer, følge deres »jagt« i skoven, kalde til mad, som bliver spist med små beskidte fingre, læse godnathistorie ved de sidste ulmende gløder, putte dem i soveposen (måske har vi glemmt at børste tænder?) og se dem drømme om dagens strabadssyldte ekspedition i kano. Det er fantastisk at »leve et liv i naturen« med børn.

Naturoplevelser er noget af det bedste, vi kan give børn og unge, hvis vi ønsker, de skal vokse op og blive til hele mennesker, der i deres voksenliv lever i hen-

syntagen til natur og miljø. Og netop det at »starte fra starten« - at give børn positive naturoplevelser gennem hele deres opvækst, og at begynde mens de er helt små, er et af hovedformålene med projektet »Familien i naturen året rundt«, som denne artikel beskriver.

BAGGRUNDEN FOR PROJEKTET

Da der i foråret 2003 blev udløst en ekstra pose penge både fra Friluftsrådet og Miljøministeriet til projekter i naturen, startede mit samarbejde med Landsforeningen for Natur & Ungdom. Vi udformede en projektformulering og søgte i alt ca. 1,3 mio. kr. hos forskellige grønne fonde til opstart af et landsdækkende netværk af familienatur-

klubber i Danmark. Landsforeningen for Natur & Ungdom har gennem de sidste 11 år på landsplan formgivet og opstartet konceptet om naturklubber for børn og unge, og har allerede, i forsøget på at videreudvikle dette koncept, etableret én familienaturklub i Brædstrup kommune. Denne fungerer nu som pilotprojekt for det kommende landsdækkende netværk af familienaturklubber. Min baggrund for at arbejde med projektet er læreruddannelsen med biologi og idræt som linjefag, uddannelsen til friluftsleder fra Institut for Idræt, et års efteruddannelse i biologi på RUC, samt et utal af gode oplevelser med natur- og friluftsliv for børn og voksne både i mit professionelle og private liv.

FAMILIENATURKLUBBER – EN NATURLIG FORLÆNGELSE AF TIDENS TREND?

Vi lever i en tid, hvor familien ønskes i centrum. Begreber som »kvalitetstid med familien«, »familiekøkkenet« osv. skyder op og fortæller om et behov for »at være sammen som familie« - et behov, der er opstået, da den mængde tid, familien benytter i fællesskab, er sparsom som aldrig før. Der er arbejde, børnehave, skole, indkøb, legeskammerater... det kender alle, og dertil kommer andre aktiviteter, hvor familien er spredt for alle vinde: Fodboldtræning, korsang, aftenskole mv. Naturoplevelser og aktiviteter i naturen er i mange sammenhænge også delt ind i »niveauer«, således at

familien er adskilt til f.eks. spejder, weekendkursus i pileflet, kajakklubben osv. Alt sammen meningsfyldte aktiviteter, men de trækker fra den fælles tid med familien.

Med projektet »Familien i naturen året rundt« følger vi »familietrenden« - selvfølgelig ikke bare for at være trendy, men fordi vi tror, det kan bidrage med vigtige værdier i vores samfund både i forhold til familien og naturen. Vi oplever, at alt for mange børnefamilier - især med små børn - hæmmes i deres tilgang til naturen og kun benytter dens uanede muligheder i begrænset omfang. Det er ærgerligt! Vi tror, årsagen kan være utryghed og måske uvidenhed om naturens potentialer for samvær og oplevelse på trods af alder. Er det mon muligt sammen med en 2-årig, at sidde omkring et bål om vinteren og lave lækker mad eller at tage på tur med telt og sovepose en regnvåd forårsdag?

Idéen med familienaturklubberne er kort fortalt, at vi ønsker at skabe et forum, hvor børn, også de helt små, og forældre kan være sammen om naturoplevelser. Et forum, hvor naturens muligheder udforskes, den bliver en tryk samarbejdspartner, og hvor der i begejstring kan skabes vigtige fremtidige værdier i de nye generationers forhold til naturen - og til hinanden. Oplevelse, interesse, undersøgelse, indlevelse og læring er nøgleord for den proces, vi ønsker for både børn og voksne.

VENSKABER DER FORPLIGTER

Gennem familienaturklubberne ønsker Natur & Ungdom:

- at fremme børn, unge og voksnes interesse og forståelse for natur og miljø samt at lægge grunden til en varig glæde ved og respekt for naturen
- at lette tilgangen til samvær, værdiskabende oplevelser og holdningsdannende læring i naturen for børn og deres forældre/bedsteforældre
- at medvirke til en økologisk bæredygtig udvikling i samspillet mellem mennesker, natur og kultur.

Vi ønsker at skabe et rum, hvor der åbnes for dels et givende fællesskab med familien og dels et forpligtende venskab med naturen. Friluftsliv bliver her ikke alene et pædagogisk virkemiddel til at nå disse mål, men også et vigtigt mål i sig selv. For det er netop gennem dette - livet i naturen - venskabet opstår.

VENSKABER KRÆVER TID

Årets gang skaber rammen for indholdet i familienaturklubbernes arbejde. Årstiderne skal udforskes, opleves på kryds og tværs, følges nært og have plads til at komme helt ind under huden. Naturen har ikke kun åbent for sommergæster, og det er målet, at familierne får en idé om, hvilken bred vifte af muligheder hver årstid byder på. Til dette kræves både en basisviden omkring ophold i naturen og passende udstyr samt en masse gode oplevelser og aktiviteter. Alt dette skal familienaturklubberne kunne give og rumme. Det faktiske indhold kan være alt fra sporløs færden, opstilling af biologiske forsøg og eksperimenter, påklædning, fodring af vilde dyr med jægere, forskellige friluft aktiviteter f.eks.

træklatring, kano, orientering, overnatningsture mv., madlavning over bål med naturens egne råvarer, etiske debatter osv. Alt sammen inspireret af deltagerne behov, forventninger og interesser og lokalområdets muligheder.

Ro og fordybelse er ligeledes vigtige ingredienser og noget af det fundamentale, familienaturklubberne kan tilbyde. Dette kan være svært at opnå på enkeltstående ture med en naturvejleder eller på skolens årlige besøg på naturskolen. Vender man derimod, som planen er, tilbage til familienaturklubbens » eget sted« f.eks. hver 14. dag, tror vi, det giver mulighed for blot at være, finde ro, blive nysgerrig, stille spørgsmål og være med til at finde svarene.

KYLLINGEPRINCIPPET

På sigt skal der i familienaturklubberne arbejdes efter det, vi kalder »kyllingeprincippet«. Dette hentyder til den Grønbenede Rørhøne, der får flere kuld kyllinger hver sæson. Kyllingerne fra de første kuld hjælper forældrefuglene med at opfostre kyllingerne fra de senere kuld. På samme måde skal mere erfarne medlemmer i familienaturklubberne hjælpe og videregive erfaringer til mindre erfarne medlemmer, og der skal udveksles på alle niveauer. Derfor kan man være med lige gyldigt hvor lidt man måtte have med i turrysækken. Målgruppen er alle. Jo flere forskellige des bedre. Denne spredning er vigtig, da deltagerne jo netop skal lære af hinanden, skabe netværk, udveksle erfaringer, inspirere gensidigt og måske tage selvstændige initiativer til ture

og naturoplevelser i fremtiden. Alle har erfaringer med naturen som der kan bygges videre på – positive som negative.

Hver klub bliver udstyret med en eller flere familienaturkluble- dere, der – inspireret af og på baggrund af deltagernes interesser og forudsætninger – står for en overordnet planlægning. Disse bliver gennem Landsfor- eningen Natur & Ungdom til- budt spændende faglige kurser og træf omhandlende pædago- gik i naturvejledningen, bålmad, søens liv eller lignende - alt sam- men rettet mod aktiviteter med familier i naturen. Lederne kan således blive kvalificerede inspi- ratorer for den lille - og forhå- bentligt - bæredygtige enhed en

familienaturklub er. Klubberne får desuden serverplads til en hjemmeside og en e-mailadresse på www.naturklub.dk. Fremti- den vil også byde på et debatfo- rum, hvor ledere fra de enkelte naturklubber kan mødes online og udveksle erfaringer.

FAMILIENATURKLUBBER I FREMTIDEN

Vi har fået tilsagn fra Friluftsrådet, Aage V. Jensens Fonde, Danmarks Naturfredningsfor- ening samt Natur & Ungdom om ca. 1 million kroner, som bl.a. skal dække løn- og trans- portudgifter, PR-materiale, ud- dannelselse af naturklubledere og opstarttilskud til klubberne.

Visionen er oprettelsen af 30

naturklubber. Disse skal, efter den 3-årige periode opstarts- projektet foreløbigt er planlagt til at køre, kunne hvile i sig selv og med hjælp fra Natur & Ung- dom i årene efter kunne eks- pandere til flere klubber landet over.

Vi glæder os, og håber på, at vi i fremtiden vil se et væld af bør- nefamilier boltre sig i naturen året rundt.

Har du interesse i at vide mere om projektet, kan du kontakte Lene Wiebe på tlf. 40 73 75 76 eller Alf Christensen på tlf. 35 24 56 03 – evt. på e-mail: alf@nogu.dk.

Foto: Lene Wiebe

FRILUFTSLIV OG PERSONLIG UDVIKLING

Af Søren Holst Gerdes

INTRODUKTION

I takt med at friluftslivet siden 1970'erne er blevet pædagogiseret og institutionaliseret, er der opstået et øget behov for at forstå årsager og sammenhænge indenfor denne del af friluftslivet. Hvordan friluftslivet kan bruges til at skabe bedre betingelser og livsvilkår for unge mennesker er blevet en naturlig del af denne debat. I flere sammenhænge ses udeundervisningen som en platform, der kan udvikle og støtte forskellige personlige kompetencer hos de unge. Friluftslivets udfordringer er helhedsorienterede og situationsbestemte, og hvis ellers vejlederen er i stand til at gøre aktiviteterne til mere end ren oplevelse, har eleverne mulighed

for at omsætte deres erfaringer til andre aspekter af deres liv. Men meningene er delte om, hvorvidt det er friluftslivet i sig selv der indeholder et potentiale for denne slags læring, eller om det er afhængigt af en vejleder, der er reflekteret omkring det pædagogiske indhold.

Denne artikel belyser idegrundlaget for en undersøgelse af vejlederens rolle i udvikling af forskellige personlige kompetencer hos unge. Undersøgelsen starter januar 2005, og er en del af et speciale ved Institut for Idræt, Københavns Universitet.

Da undersøgelsen bl.a. retter sig mod medlemmer af Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv vil resultatet være at finde her i bladet i efteråret 2005.

UNDERSØGELSENS OVERORDNEDE FORMÅL

Nærmere bestemt er det undersøgelsens mål at fastlægge om og hvordan vejlederen bruger friluftsliv til at udvikle bestemte intra- og interpersonelle kompetencer, dvs. de bløde værdier i friluftslivet, og ikke mere konkrete, tekniske færdigheder.

Intrapersonelle kompetencer er et udtryk for en persons selv-koncept, dvs. det billede vedkommende har af sig selv. Mere konkret er dette kendetegnet ved elementer som selvværd, tro på egen mestring, evne til at tage ansvar, evne til at reflektere over egen situation m.m. De interpersonelle kompetencer er et udtryk for en persons generelle evne til at begå sig socialt med andre. Disse kompetencer

KAJAK-KURSER 2005

DANMARK uge 22

SVERIGE uge 30-31

GRØNLAND uge 30-32

Gymnastik og
Idrætshøjskolen
ved Viborg

www.giv.dk

er f.eks. evnen til at samarbejde, kommunikere, vise og modtage tillid m.m.

Undersøgelsen henvender sig til friluft vejledere indenfor flere forskellige slags institutioner. Vejledere der er beskæftiget på højskoler, efterskoler, gymnasier og projekter for adfærdsvanskelige unge, dvs. elevmålgruppen er primært de 15-25 årige. Som udgangspunkt skal det bestemmes, om vejlederen overhovedet har en reflekteret målsætning for aktiviteterne, hvor forskellige pædagogiske overvejelser er inkluderet. Er der opstillet dannelsesmål, og er disse mål genstand for løbende og/eller efterfølgende evaluering? Hvis der eksisterer disse målsætninger, er fokus hvad vejlederen

gør for at imødekomme disse mål.

TEORIFORANKRING

Der ønskes desuden en undersøgelse af, hvilken friluftstradition vejlederne er inspireret af i forhold til de eventuelle pædagogiske mål for undervisningen. Dansk friluftsliv er inspireret af to traditioner: Den nordiske, der er baseret på den dybdeøkologiske filosofi, og den engelsk/amerikanske, der er præsenteret ved forskellige adventure programmer inspireret af Outward Bound kulturen.

Den nordiske friluftstradition er startet som en modreaktion mod samfundets udbytning af miljø og natur (Faarlund 1973, Tordsson 1993). Den filosofiske ide var baseret på, at hvis vi

knyttede venskaber med naturen, ville vi også være bedre til at passe på den. Ved ophold i naturen ville vi kunne identificere os med andre levende væsener, og derved blive mere bevidste om de værdier der lå i naturen. Den personlige udvikling i denne tradition handler altså om værdi- og normændringer hos bymennesket.

Den nordiske traditions ide om personlig udvikling går altså ikke i retning af udvikling af intrapersonelle kompetencer, dog understreges vigtigheden af gruppen. Læringen skal finde sted i og gennem gruppen, gennem konkrete situationer. I gruppen diskuteres og bevidstgøres erfaringerne, og herigenem knyttes venskaber, der skal sikre værdierne.

Mere rettet mod de individuelle kompetencer er den engelsk/amerikanske adventuretradition. Med grobund i Outward Bound kulturen har mange forskellige programmer udviklet sig (Priest 1997, Ewert 1989). Oftest har programmerne som mål at styrke deltagernes selvkoncept eller selvefficiency - tro på egen mestringsevne. Udvikling sker gennem forskellige udfordringer i naturen, kombineret med elementer såsom

stress, angst, usikkerhed og risiko. Ved at opnå oplevelser af mestring og overkommelighed, skal deltagerne lære, at de fleste af grænserne for deres eget potentiale er trukket af dem selv, og altså ikke et udtryk for deres reelle potentiale. Disse erfaringer vil give dem øget selvforståelse, og forhåbentlig vil de i fremtiden kunne møde og løse udfordringer og problemer med større overbeviselighed, også på områder der ikke har naturen

som kulisse.

Projektet friluftsliv i det 21. århundrede¹⁾. Dansk friluftsliv - pædagogik og perspektiver viser os, at de to traditioner mere er en filosofisk og pædagogisk vejviser, og i praksis udvikler aktiviteterne sig i seks hovedretninger²⁾, der er mere eller mindre præget af de to traditioner. Projektet peger desuden på, at retningerne kombineres, og antyder at der er sket et skift fra det traditionelle, nordiske fri-

luftsliv som den dominerende inspiration i retning af det mere moderne, oplevelsesprægede engelsk/amerikanske friluftsliv. I den forbindelse kan det belyses, hvilken rolle den personlige udvikling har når inspirationen fra de to friluftstraditioner »forgrener« sig i den pædagogiske praksis.

UNDERSØGELSENS FORM

Undersøgelsen er tiltænkt som en spørgeskemaundersøgelse med både kvantitative og kvalitative formater. Et spørgeskemas kvantitative format vil naturligvis ikke kunne komme i dybden på samme måde som f.eks. et casestudy med interviews³⁾, men vil kunne pege på mere generelle tendenser i det danske friluftsliv. Dog vil kvalitative spørgsmål kunne give en idé om vejlederens syn på og definition af personlig udvikling. Da forskellige grupper af vejledere spørges, vil det kunne belyses om der er forskel i prioriteringen og udviklingen af personlige kompetencer grupperne imellem.

DISKUSSION

Udover at berøre det generelle billede af, hvordan friluftsliv bruges til personlig udvikling, vil undersøgelsen kunne belyse i hvor høj grad den pædagogiske praksis og målsætning er reflekteret. Desuden vil den kunne belyse vejlederens syn på et meget diskuteret problem: Er den personlige udvikling begrænset til netop den kontekst den er udviklet og støttet i? Er det overhovedet muligt at påvise kort- eller langtidsvirkninger hos de unge på andre områder i deres dagligdag?

I forlængelse af vejledernes relation til friluftstraditioner, og disses forgreninger i den pædagogiske praksis, kan der søges svar på mere fremadrettede spørgsmål: Er der behov for ny teori, idet friluftstraditionerne er for utidssvarende og polariserede? Ønsker vejlederne at blive bedre til at bruge friluftsliv til personlig udvikling, og på hvilken måde?

Kommentarer og spørgsmål er meget velkomne: sorengerdes@hotmail.com

REFERENCER

Andkjær, S.: Pædagogiske perspektiver for udviklingen i dansk friluftsliv. Rapport fra SDU-seminar, 2003.

Bischoff A. Odden, A.: Ungdom og friluftsliv - endringer i lys av modernitetsprocesser. Bidrag til Stortingsmelding, 2000.

Ewert, A.: Outdoor adventure pursuits, foundations, models and theories. Publishing Horizons, 1989.

Faarlund, N.: Friluftsliv: Hva, hvorfor, hvordan. NIH kompendium, 1973.

Klafki, Wolfgang: Dannelses-teori og didaktik. Klim, 2001.

Mygind, E.: Friluftslivets betydning for personlig og social udvikling. Kompendium. Diskussionsoplæg, v. seminar 27.-28. oktober 1997.

Priest, S. Gass, M.: Effective leadership in adventure programming. Human Kinetics, 1997.

Priest, S. Miles, J.: Adventure education. Venture Publishing, 1990.

Sjong, M.: Friluftsliv i behandling af belastede grupper, en oversigt over forskning og utretning. 1992.

Tordsson, B.: Perspektiv på friluftslivets pedagogik. Bø, 1993

NOTER

1. Projektet er finansieret af SDU, Friluftsrådet og DGI-Forskning, under ledelse af Søren Andkjær.

2. De seks påviste retninger er:

1. *Traditionelt nordisk friluftsliv.*

2. *Aktiviteter og idræt i naturen.*

3. *Adventure - personlig udvikling og mestring.*

4. *Teambuilding og samarbejds træning i naturen.*

5. *Naturundervisning - oplevelse og forståelse.*

6. *Ekstremidræt - adventure race.*

3. Jeg har overvejet at supplere med interviews for min egen forståelse, men på grund af det begrænsede antal interviews vil de naturligvis være påhæftet en del usikkerhed.

Foto: Søren Gerdes

ER »VANDREREN« ALENE?

Af Erik Jegsen

EN NATUR- OG FRILUFTSLIVSPERSON FÆRDES ALDRIG ALENE

Den rejsende friluftsmænd er hjemme. Men hvad er hjemme? I naturen føler han sig også meget hjemme. På samme måde i forskellige håndværksaktiviteter. Ligesom stor musik kan fremkalde en slags hjemmefølelse. Er han hjemme under eget tag, er der tit ikke langt til opbruddet. Det er dog ikke særligt praktisk at have hjemme så mange forskellige slags steder. På længere rejser må han helst have både fluestang, malerlærred, musik, bøger og skrivepapir samt alle de nødvendige småting med. Et enkelt af disse emner er ikke tilstrækkeligt i længden. Men det må heller ikke mangle. Også efter et højdepunkt er der et liv der skal leves.

Et af årets højdepunkter er rejsen til Norges elve. Men for første gang i mange år kom han ikke af sted på sin sædvanlige

fiskerejse. Herregud. Er det så vigtigt? At fiske? At være ude i den skandinaviske natur? Ja. Han har fisket i mange år, som oftest alene. Men selvom han foretrækker at fiske alene, har han underligt nok sjældent fisket helt alene. Det forklarende eksempel kommer ikke fra fluefiskeriets verden, ej heller fra natur- og friluftslivets. Men fra musikkens verden hvor Segovia svarede kort og godt på spørgsmålet om sine historiske forudsætninger. Han blev engang spurgt om, hvor mange år det havde taget ham at lære at spille på guitar. Tusind år, svarede han. Og Segovia spillede videre, kun tilsyneladende alene i lyset!

»Vandreren«
Vejen er lang
Der er langt til mål
Det er bare at gå
Vær tålmodig
Når du er fremme
vil du forstå:
På vej
er vandreren
hjemme.

Af Arnulf Overland

Som dreng er man sjældent særlig interesseret i sådan noget som tradition og historie. Man er selv i den grad på vej. Det er meget forståeligt. Vejen er så lang. Flere tusind år lang. Javel, men da vel ikke for et enkelt menneske? Jo. Blot foregår det naturligvis mere springvis. Man begynder nærmest i stenalderen. Sådan cirka. Og når drengen siden hen en dag får rigtig fat i hasselkæppen med krog og snøre, tilbagelægger han i vældige syv-mile-støvler, på et par decennier, let og elegant flere tidsaldrer og når frem til nutidens blanke skov af fiskestænger i kulfiberdit og -dat.

Mange af de sidste etaper gennemrejses ofte læsende, og mærkeligt er det, at selv afdøde forfattere kan opføre sig som højst livagtige ledsagere. Ude i naturen gentages stille spørgsmål og svar, og sagte samtale opstår.

Efterhånden ændrer samværformen indhold og variation. Dels vokser hans kendskab til forfatterskaren under stadig læsning, dels egne erfaringer. Det hele flyder sammen på langs og danner hans egen historiske elv, hvis delvis forgangne billedstrøm let blander sig under årenes gang med strømmen i enhver anden elv.

”Floden er gammel og floden er ung” synger Benny Andersen i sin egen ”Mørkets Sang”. Temaet er også her nutid og fortid viklet sammen af usynlige bånd.

En tidlig morgen for adskillige årtusinder siden stod han i vand til armene på en fiskerig kyst.

Solen var netop stået op. Der blev lys. Alt tyst og blankt. Ingen bevægelse. Kun en vuggende fornemmelse i vandet som fra en urgammel kæmpe af en vandmand i nærheden. Han vendte sig som et nyfødt foster i vandet og rettede blikket mod det som ikke var hav. Og nu begyndte en vandring blandt skaldyr, søstjerner og tang i nogle minutter, som tog flere tusinde år. Langsomt voksede han i størrelse og stod lidt senere på stranden, hvor han lagde sig i solen, for rigtigt at strække lemmerne ud efter den lange tid som vandmand.

Da han var blevet tør og varm, krængede han hammen af sig, og begav sig på vej, snart opslugt af skoven. Efter flere tidskrævende ærinder undervejs til fuglereder, rævehuler og en drengehytte af kviste og blade, nåede han de første skovrydninger, og kom siden ud til mere åbent agerland med kornmarker og kvæg. En rejse på en god times tid eller mange hundrede år. Så blev han mekaniseret, han steg på en cykel og passerede lidt efter nogle menneskeboliger. Det tog velsagtens ti minutter eller hvor mange generationer? Endelig nåede han et bestemt hus og var få sekunder senere omgivet af bøger og flyvende violiner. Da sank han ned i en stor stol, blød som en vandmand, i et flimmer af tanker og toner – men det var jo rigtigt nok også blevet til det herrens år 2004.

Foto: Martin Machado

ÅRSMØDE OG SEMINAR 2005

Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv indkalder til årsmøde og friluftsseminar. Denne gang foregår det på Strynø, hvor Smakkecenteret er vært.

Årsmødet afholdes efter vedtægterne søndag den 17. april. Traditionen tro slutter vi aftenen med en kop øl og rigeligt med hygge.

Emnet for seminaret i 2005 er kystfriluftsliv. Afholdes mandag den 18. april.

Kysten byder på uendelige muligheder for oplevelser og læring. Der er stort set ikke den form for friluftsliv, der ikke kan dyrkes her. Den danske kyst er det eneste naturområde med adgangsregler, der kan sammenlignes med vore naboers allemandsret. Her har vi de store vidder og de stolte traditioner. Den danske kyst er uanset, hvor vi bor en del af os, og alle danskere har bevidst eller ubevidst et forhold til saltvand.

Vi vil via forskellige spændende oplæg og praktisk udøvelse sætte kystfriluftslivet i fokus. Programmet vil være tilpasset færgetiderne.

Det endelige program samt færgetider bliver oplyst i martsnummeret af Dansk Friluftsliv.

FRILUFTSBOGKLUBBEN

Af Carsten Damsgaard

På den seneste bogliste fra Friluftsbogklubben havde vi to nye engelske bøger. De har vist sig at være et tilløbsstykke... Om det skyldes den stigende interesse for adventure, idrætscross, teambuilding og hvad det ellers hedder i dag vides ikke. Men jeg håber ikke, at det er tegn på en »afmatning« af det traditionelle nordiske friluftsliv!

Det er selvfølgelig glædeligt, at der er interesse for nogle af de nye bøger vi får »støvet« frem. En bog er denne gang taget af listen. De sidste fire eksemplarer af »Basic canoeing« sælges for kun 100 kr. pr. stk. Nye på listen er to meget forskellige vinterfriluftslivs-bøger.

VINTERFÄRDEN

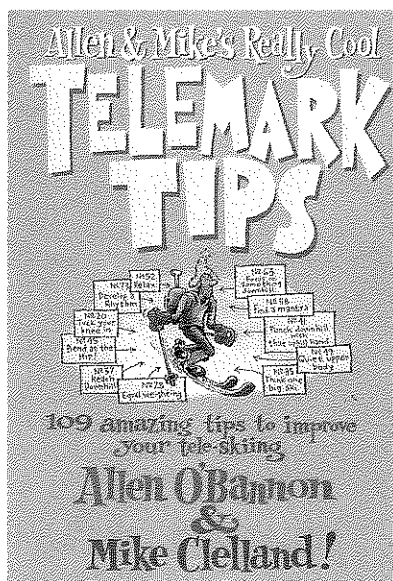
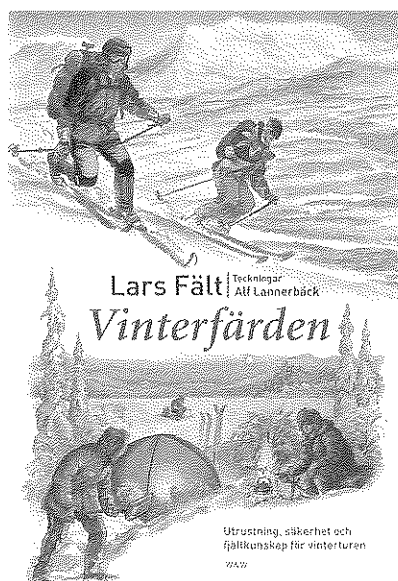
Af Lars Fält

Dette er en ny bog af Lars Fält, der også har skrevet »Friluftsboken«, der allerede er på boglisten. Der er tale om en

forholdsvis traditionel håndbog omhandlende udrustning, sikkerhed og fjeldkundskab i forbindelse med vinterfriluftsliv. Samtidig har Lars Fält, efter min mening, en række gode betragtninger i forhold til det moderne menneskes behov for at »dyrke« friluftsliv. Han definerer selv friluftsliv således. »Ett enkelt liv på färd ute i naturen, där färden är förutsättningen för upptäckter och intellektuell stimulans i en naturlig miljö. Därför bör vistelsen vara naturnära och så ursprunglig som möjligt, annars missar man upplevelsen«.

Bogen indeholder bl.a. kapitler om udrustning, mad og drikke, sikkerhedsudstyr, turplanlægning samt lavinekendskab. Alt i alt en meget brugbar håndbog i forbindelse med friluftsture i de norske og svenske fjelde.

Indbunden kvalitet på 154 sider og med mange gode farveillustrationer og farvefotos. Pris: 205 kr.

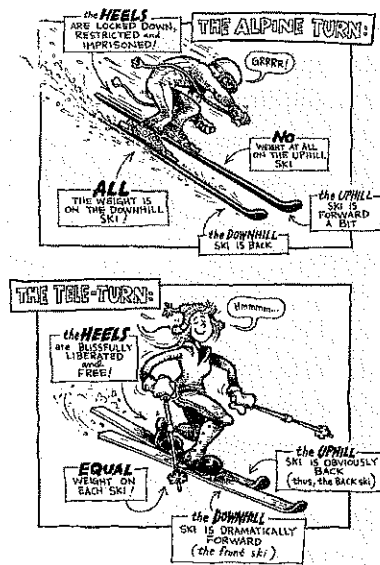

TELEMARK TIPS

Af O'Bannon og Clelland

Her er der tale om en meget illustrativ og morsom bog i samme »genre« som de to »Pictorial guides«. Det er to meget vittige, men samtidig kompetente amerikanske telemark-entusiaster, der har skrevet/tegnet bogen, der indeholder ikke mindre end »109 amazing tips to improve your tele-skiing«. Jeg har desværre ikke selv den store erfaring som telemarkløber (endnu), men tør alligevel varmt anbefale bogen. Forfatterne formår på en humoristisk måde, at give mange gode tips til at få startet på det der »telemark-halløj«. Der er utrolig mange sjove og gode øvelser, der umiddelbart kan bruges i forbindelse med undervisning i telemarkskiløb. Udgangspunktet er at vise forskellen på alpin og telemarkskiløb. Se illustrationen herunder.

Paperbackkvalitet på 102 sider med mange illustrative og samtidig meget morsomme tegninger. Pris: 150 kr.

BOGLISTEN

Best. nr.	Titel/forfatter	Sprog	Omtale	Pris
BU-01	»Udendørs pædagogik«, Dahlgren og Szecepanski	Dansk	51/02	170,00
TI-02	»Sug i magen og livskvalitet«, Gunnar Breivik	Norsk	52/02	240,00
DR-10	»Mad over bål«, Ida List Larsen	Dansk	56/03	175,00
PG-20	»The pictorial guide, no. 1«, Geoff Sanders	Engelsk	59/04	250,00
PG-25	»The pictorial guide, no. 2«, Geoff Sanders	Engelsk	59/04	250,00
DB-30	»De 100 bedste Trangia opskrifter«, Johansen og Stummann	Dansk	42/00	69,00
FA-35	»Grønlandskajakken«, Smedemark og Henriksen	Dansk	48/01	150,00
NO-45	»Friluftslivet i vinterfjellet«, Mats D. Melbye	Norsk	56/03	250,00
NO-46	»Friluftsliv - grunnbok«, Bischoff og Mytting	Norsk	41/00	250,00
BL-50	»Complete book of seakayaking«, Derek Hutchinson	Engelsk	30/96	205,00
NK-55	»Sløjda i træ«, Jøge Sundqvist	Svensk	57/04	195,00
BS-60	»Dyr og planter ved vores kyster«, Dennis Lisberg	Dansk	58/04	69,00
CO-71	»The kayak Roll« (video), Kent Ford	Amerikansk	54/03	195,00
CO-73	»Basic canoeing«, Jon Rounds (<i>Kun fire eksemplarer</i>)	Amerikansk	57/04	100,00
CO-75	»Telemark tips«, O'Bannon & Clelland	Amerikansk	60/04	150,00
BC-78	»Canoe and Kayak Handbook«, Franco Ferrero	Engelsk	52/02	195,00
WW-80	»Långfärdskajak«, Karin Mentzing	Svensk	42/00	205,00
WW-85	»Friluftsboken«, Lars Fält	Svensk	58/04	205,00
WW-86	»Vinterfärden«, Lars Fält	Svensk	60/04	205,00
NB-90	»Træklatring i de danske skove«, Skytte, Boysen og Schunck	Dansk	55/03	150,00
SC-95	»Ildens magi«, Thorben Lundø	Dansk	55/03	185,00

Alle priser er inkl. dansk moms og gældende pr. 15. december 2004.

Dertil kommer ekspedition/forsendelse på 50 kr. uanset antal bøger.

Forbehold for evt. udsolgte bøger samt prisstigninger, der skyldes kursændringer.

Da vi kun har nogle enkelte af bøgerne på lager, må der ofte påregnes en leveringstid på min. 1 måned efter bestilling.

Bestil evt. via hjemmesiden: www.danskefriluftsliv.dk.

Friluftsbogklubben – bestillingskupon

Jeg bestiller hermed følgende bøger:

best.nr.	antal	best.nr.	antal	best.nr.	antal
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____	_____

Medlemsnummer (står på bagsiden af bladet): _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Telefonnr.: _____

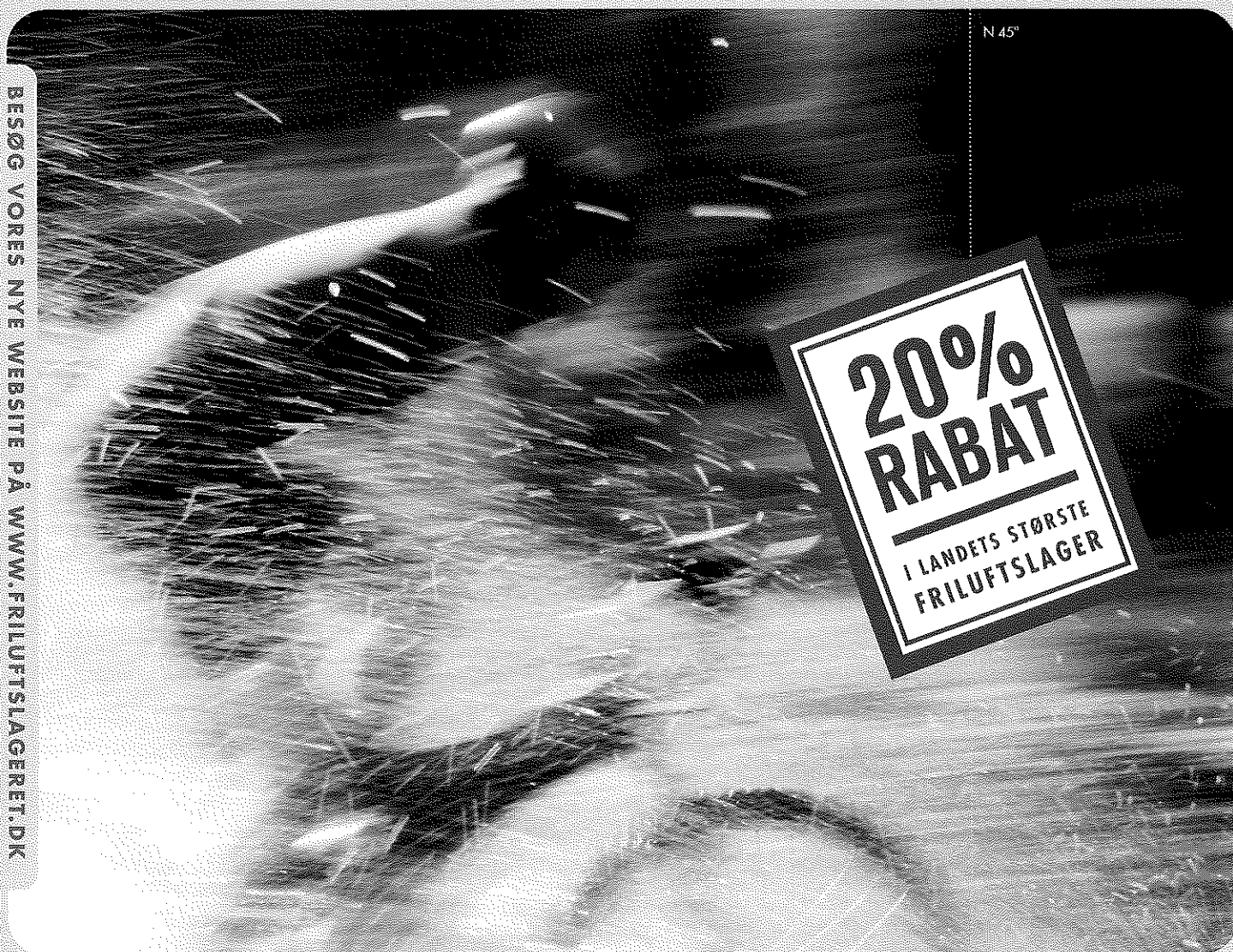
Bestillingskuponen adresseres til: Friluftsbogklubben, att. Carsten Damsgaard, Varnæsvej 750, Bovrup, 6200 Aabenraa

Afsender:
Ole Larsen
Hertelsvej 6
4640 Fakse

91342 ARC 1
TERKEL BERG-SØRENSEN
SØTOFTEN 1
8600 SILKEBORG

000
POST B
8600 0 48/ PP DANMARK

BESØG VORES NYE WEBSITE PÅ WWW.FRILUFTSLAGERET.DK

FRILUFTSLAGERET GIVER DIG RÅD

For os er friluftslivet en livsstil. Med en bred baggrundsviden inden for næsten alle former for udeaktiviteter, er vi i stand til at rådgive dig, uanset hvilken type udeliv, du dyrker. Friluftslageret har det største udvalg af udstyr til friluftsliv. Kig forbi forretningen i Odense eller besøg vores butik på nettet på www.friluftslageret.dk og se vores store udvalg.

Medlemmer af Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv opnår 20% rabat på alle* varer i Friluftslageret. (*Gælder ikke GPS, mod- og tilbudsvare.)

friluftslageret

LÆSSØEGADE 12 • 5000 ODENSE C. • Tel.: 63 12 37 37 • Fax: 63 12 37 36 • WWW.FRILUFTSLAGERET.DK
ÅBNINGSTIDER I BUTIKKEN: MAN-TOR 10:00-17:30 • FRE 10:00 - 19:00 • LØR 10:00-14:00 • WEBSITEN ER ALTID ÅBEN